משנה · אחרונים · עיקר תוספות יום טוב · סדר קדשים

עיקר תוספות יום טוב על משנה תמורה

משולם בן יואל כץ, רבי יום טוב ליפמן הלר הלוי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

עיקר תוספות יום טוב על משנה תמורה

משולם בן יואל כץ, רבי יום טוב ליפמן הלר הלוי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/עיקר-תוספות-יום-טוב-על-משנה-תמורה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
משנה ד 4
משנה ה 5
משנה ו 5
פרק ב 6
משנה א 6
משנה ב 6
משנה ג 6
פרק ג 7
משנה א 7
משנה ב 7
משנה ג 7
משנה ד 8
משנה ה 8
פרק ד 8
משנה א 8
משנה ג 9
פרק ה 9
משנה א 9
משנה ב 9
משנה ג 10
משנה ד 10
משנה ו 10
פרק ו 10
משנה א 10
משנה ב 11
משנה ג 11
משנה ד 11
משנה ה 11
פרק ז 12
משנה א 12
משנה ב 12
משנה ג 12
משנה ד 13
משנה ה 13
משנה ו 13

פרק א

משנה א

א בַּגְּמָרָא יָלִיף לֵיהּ מִקְּרָא:

ב **נָשִׁים**. אַף עַל גַּב דִּתְנַן בְּמִשְׁנָה ז' פֶּרֶק קַמָּא דְּקִדּוּשִׁין כָּל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה כּוּ' אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיָּבִים כּוּ', אִצְטְרִיךְ לְמִתְנֵי הָכִי, דְּמַהוּ דְּתֵימָא הָנֵי מִילֵּי עֹנֶשׁ דְּשָׁוֶה בֵּין בְּיָחִיד בֵּין בְּצִבּוּר, אֲבָל הָכָא כֵּיוָן דְּעֹנֶשׁ שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה בַּכֹּל הוּא, דִּתְנַן אֵין הַצִּבּוּר וְהַשֻּׁתָּפִים עוֹשִׂין תְּמוּרָה, אִשָּׁה נַמִּי כִּי עֲבָדָה לֹא לָקְיָא, קָא מַשְׁמַע לָן, מִדִּכְתִיב וְאִם הָמֵר, וַהֲוָה מָצֵי לְמִכְתַּב אִם, אָתֵי וְי"ו לְרַבּוֹת הָאִשָּׁה. גְּמָרָא:

ג וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ם. וּבַגְּמָרָא יָלְפִינַן לִנְשִׁבַּע וּמְקַלֵּל מִקְּרָאֵי. וּמֵימַר, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לֹא תִתְנֵי וּמֵימַר מִשּׁוּם דְּבָדְבוּרוֹ עָבִיד מַעֲשֶׂה. פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י שֶׁעָשָׂה מֵחֲלִין קָדָשִׁים. וְאִם כֵּן קָשְׁיַת הָרַ"ב לֹא קָשֶׁה מִידִי, וְכֵן הִקְשָׁה הַכֶּסֶף מִשְׁנֶה וְהַמַּגִּיד מִשְׁנֶה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ד **הָאַרְבָּעִים**. וְאִם תֹּאמַר וְאַמַּאי לֹא תָּנֵי שְׁמוֹנִים, דְּהָא כְּתִיב לֹא יֹסִיף וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא נָחֵית לְמִנְיַן מַלְקִיוֹת אֶלָּא כְּלוֹמַר דְּלָקֵי עֲלֵיהּ. עוֹד יֵשׁ לוֹמַר דִּלְעוֹלָם לֹא לָקֵי אֶלָּא אַרְבָּעִים, וּתְרֵי לְאַוֵי צְרִיכֵי, חַד בְּקַרְבָּן שֶׁלּוֹ וְחַד בְּשֶׁל חֲבֵרוֹ, וּכְגוֹן דְּאָמַר כָּל הָרוֹצֶה לְהָמִיר יָבֹא וְיָמִיר. תּוֹסְפוֹת:

ה וְכֵן כֹּהֵן שֶׁהֵמִיר בִּבְכוֹר שֶׁנּוֹלַד לוֹ, לֹא בִּבְכוֹר שֶׁלְּקַח מִיִּשְׂרָאֵל, הֲרֵי זוֹ תְּמוּרָה. הָרַמְבַּ"ם:

משנה ב

י **אֶחָד כּוּ'**. יָלִיף לְהוּ בַּגְּמָרָא מִקְּרָא:

משנה ג

ז **וַהֲלֹא כּוּ'**. וּבְרֵישׁ פֶּרֶק י"א דְּחֻלִּין כְּתַבְתִּי דְּאַף לְתַנָּא קַמָּא כָּךְ הוּא בְּמַקְדִּישׁ אֵבֶר שֶׁהַנְּשָׁמָה תְּלוּיָה בּוֹ:

משנה ד

ח רַשִׁ"י וְהָרַ"מ. וּלְפֵרוּשׁ זֶה אֵינוֹ דּוֹמֶה הַךְ לְפִי חֶשְׁבּוֹן לְאִינָךְ, דְּאִינְהוּ מַיְירֵי לְפִי חֶשְׁבּוֹן הַדָּבָר הַפּוֹסֵל. לְכָךְ נִרְאֶה פֵּרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת שֶׁפֵּרְשׁוּ, חֶשְׁבּוֹן הַלֻּגִּין שֶׁפּוֹסְלִין הַמִּקְוֶה, דְּהַיְינוּ שְׁלֹשָׁה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ט וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ם. וְתֵימַהּ, דְּהָא סָתַם לָן כְּוָתֵיהּ בְּסוֹף פֶּרֶק ג' דְּמִקְוָאוֹת וְהָא דְּנָקַט בִּדְבָרָיו רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חוֹנִי, דְּהָכִי קָתָנֵי לַהּ בְּהֶדְיָא בַּבְּרַיְיתָא. הָרַ"ש]. וּבֶאֱמֶת הָרַמְבַּ"ם בְּחִבּוּרוֹ חָזַר בּוֹ:

משנה ה

י גְּמָרָא, מַאי חֲזִית דְּאָמַרְתְּ סֵיפֵיהּ דְּקָרָא דַּוְקָא, דִּלְמָא רֵישָׁא דְּקָרָא דַּוְקָא [וְאֶל כָּלִי לְהָכִי אָתָא שֶׁתְּהֵא חִיּוּתוֹ בַּכְּלִי שֶׁלֹּא יְמַלְּאֵם בְּכְלִי אַחֵר וְיִעֲרֵם לְכְלִי זֶה, אֶלָּא זֶה יִתֵּן לְתוֹךְ הַמַּעְיָן וְיִקַּח הַמַּיִם לְתוֹכוֹ. רַשִׁ"י] לֹא מָצֵית אָמַרְתְּ. מַאי מָצִינוּ בְּכָל מָקוֹם מַכְשִׁיר לְמַעְלָה [כְּגוֹן בְּסוֹטָה, עָפָר לְמַעְלָה שֶׁהוּא מַכְשִׁיר אֶת הַמַּיִם לְבַדּוֹ וְהֵוִי לְמַעְלָה, דְּמִצְוָה לְהַקְדִּים הַמַּיִם כְּדִכְתִיב וּמִן הֶעָפָר וְגוֹ'], אַף כָּאן מַכְשִׁיר לְמַעְלָה:

יא וּפְלִיאָה הוּא בְּעֵינַי, דְּהָתְנַן בְּמִשְׁנָה ג' פֶּרֶק י"ז דְּאֶהֱלוֹת, הַחוֹרֵשׂ מִשָּׁדֶה שֶׁאָבַד הַקֶּבֶר בְּתוֹכָהּ אֵינוֹ עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס, וּפֵרֵשׁ הָרַ"ב דַּהֲוֵי לֵיהּ סְפֵק סְפֵקָא, שֶׁמָּא לֹא חָרַשׁ בִּמְקוֹם הַקֶּבֶר [וַאֲפִלּוּ חָרַשׁ כָּל הַשָּׂדֶה יֵשׁ לְכָל צַד סָפֵק דְּשֶׁמָּא הָיָה הַקֶּבֶר בַּצַּד הָאַחֵר], וְאִם תִּמְצָא לוֹמַר חָרַשׁ, שֶׁמָּא לֹא הוֹלִיךְ מִמֶּנָּה עֶצֶם. וְלִי נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּמַאי דְּאָמַר בַּגְּמָרָא שָׁלֹשׁ שָׂדוֹת וּשְׁתֵּי מַעֲנוֹת, פֵּרוּשׁ, בֵּין כָּל הַשָּׁלֹשׁ שָׂדוֹת שְׁתֵּי מַעֲנוֹת וְהַקֶּבֶר הָיָה בְּאֶמְצָעוֹ שֶׁל אֶמְצָעִי. וּכְפֵרוּשׁ הָרַ"ב הָתָם רֵישׁ הַפֶּרֶק. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יב וְכֵן פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י, דְּהָא סְתָמָא קָאָמַר אֵינָהּ תְּרוּמָה. וְהַתּוֹסְפוֹת הִקְשׁוּ, דְּאֵין זֶה כְּמוֹ וְלֹא תְּמוּרָה אַחַר תְּמוּרָה, דְּהָתָם הָרִאשׁוֹן תְּמוּרָה וְהַשֵּׁנִי אֵינָהּ תְּמוּרָה. לָכֵן נִרְאֶה לְפָרֵשׁ הָכִי נַמֵּי דְּהָרִאשׁוֹן תְּרוּמָה וְלֹא הַשֵּׁנִי:

יג דְּפֶרֶק ג' דִּתְרוּמוֹת מִשְׁנָה ג' דְּקָאָמַר אֵין תְּרוּמַת שְׁנֵיהֶם תְּרוּמָה. וְהָא דְּאִיתָא הָתָם תְּרוּמַת שְׁנֵיהֶם תְּרוּמָה, כָּתַב הָרַ"שׁ, דְּחִלּוּף גִּרְסָאוֹת הֵן. וּלְפֵרוּשׁ הַתּוֹסְפוֹת דִּבְסָמוּךְ, צָרִיךְ לוֹמַר דְּגָרְסִינַן דְּתַנְיָא, וּמַיְרֵי בְּשֶׁנְּתָנוּ רְשׁוּת זֶה לָזֶה לִתְרֹם. וְהָתָם בִּתְרוּמוֹת מַיְרֵי בְּלֹא נָתְנוּ רְשׁוּת זֶה לָזֶה רְשׁוּת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יד וְהוּא הַדִּין אִפְכָּא נַמֵּי. וְעַיֵּן שָׁם בְּפֵרוּשׁ הָרַ"ב:

טו כְּלוֹמַר, דְּאַף תְּרוּמַת הַשֵּׁנִי תְּרוּמָה, דְּאֵין לוֹמַר דִּתְרוּמַת הַשֵּׁנִי דַּוְקָא תְּרוּמָה וְלֹא הָרִאשׁוֹן, דְּמַאי אוּלְמֵיהּ דְּהַאי מֵהַאי. כֶּסֶף מִשְׁנֶה:

משנה ו

טז **קָרְבְּנוֹת כוּ'**. וּבַגְּמָרָא גָּרַס קְדָשֵׁי. וְכֵן בְּרַשִׁ"י וְהָרַ"ב]. וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב גִּרְסַת הַסֵּפֶר, דְּהָא מוֹדוּ רַבָּנָן דְּקָרְבַּן ה' אִקְּרוּ כוּ'. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב שֶׁהֶאֱרִיךְ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנָן לֹא פְּלִיגֵי אֶלָּא בְּמַשְׁמָעוּת דּוֹרְשִׁין וְלֹא בְּעִקַּר הַדִּין, דְּכִי אִמְּעָטוּ קָרְבְּנוֹת צִבּוּר מִלָּאו, אִמְּעָטוּ נַמֵּי דְּאֵין מְמִירִין, דְּהָא אֵין מְמִירִין אֶלָּא בְּשֶׁלָּהֶם. וְדוֹחֵק לוֹמַר דְּמַיְרֵי כְּשֶׁאָמְרוּ הַצִּבּוּר כָּל הָרוֹצֶה לְהָמִיר יָמִיר:

יז **לְהַקְרִישׁ כוּ'**. וּמַאן דְּפָלֵיג אַדְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אִצְטְרִיכָא לֵיהּ בַּגְּמָרָא לְדָרְשָׁא אַחֲרִיתִי:

פרק ב

משנה א

א **עוֹשִׂין כוּ'**. מְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָא בְּעִקַּר זְבִיחָה [הֶקְדֵּשׁ רִאשׁוֹן. רַשְׁ"י] קָתָנֵי. דְּהָא תְּמוּרָה, דְּקָרְבַּן יָחִיד, וְאֵינָהּ עוֹשָׂה תְּמוּרָה. וּוְלָד, דְּקָרְבַּן יָחִיד, וְאֵינוֹ כוּ'. וְעוֹף, לָאו בַּר זְבִיחָה הוּא, דְּנִמְלָק וְלֹא נִשְׁחָט:

ב וְכֵן לְשׁוֹן רַשְׁ"י. וְטַעֲמַיְהוּ, דְּהָא יֵשׁ שֶׁקִּבּוּעַ לָהֶם זְמַן וְאִם עָבַר זְמַנָּן אֵין חַיָּבִים בְּאַחֲרָיוּתָן. חֲבֵרַתֵּי כֹּהֵן גָּדוֹל וּפַר יוֹם הַכִּפּוּרִים. אֶלָּא יֵשׁ בְּקָרְבָּנוֹת הַיָּחִיד קָאָמְרִינַן, וְלֹא כָּל קָרְבְּנוֹת הַיָּחִיד:

ג וּלְאַפּוֹקֵי פַּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת, וּשְׂעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה:

ד **נִסְכֵּיהֶם**. כְּלוֹמַר הַיַּיִן וְהַסֹּלֶת:

ה **לֹא בְאַחֲרָיוּתָן כוּ'**. בַּגְּמָרָא יָלֵיף לֵיהּ מִקְּרָא:

ו **חֲבֵרַתֵּי כוּ'**. וְאֵין בָּהֶם אֲכִילָה. וּלְכָךְ לֹא תְּנַן לְהוּ בַּהֲדֵי חֲמִשָּׁה דְּבָרִים הַבָּאִים בְּטֻמְאָה דְּתָנַן בִּפְסָחִים פֶּרֶק ז' מִשְׁנָה ד':

משנה ב

ז דְּכָל הֶחְמֵשׁ חַטָּאוֹת נִשְׁנוּ בַּחֲדָא שִׁיטָה, וְנִשְׁתַּכְּחוּ בִּימֵי אֶבְלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה אִי בְּיָחִיד אִי בְּצִבּוּר. וְכֵיוָן דְּאִיכָּא בְּהוּ דְּלֹא אֶפְשָׁר לִהְיוֹת בְּצִבּוּר, כֻּלְּהוּ נַמֵּי הָכִי נִשְׁנוּ דְּאֵינָן בְּצִבּוּר. וְלֵיכָּא לְמִפְרַךְ דְּאֵין דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא:

ח יָלְפִינַן לַהּ בַּגְּמָרָא מִשְּׂעִירֵי רָגָלִים וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים דְּאָמַר רַחֲמָנָא אַיְתִינְהוּ מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה, וְדִלְמָא מֵתוּ מָרַיְהוּ דְּהָנֵי זוּזֵי, אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִנַּהּ אֵין הַצִּבּוּר מֵתִים:

משנה ג

ט רַשְׁ"י. וְלֹא דַּיֵּק דְּהָא עֲבַר אִקְרֵי בְּהֵמָה בְּרֵישׁ פֶּרֶק ד' דְּחֻלִּין, אֶלָּא מֵהֶקֵּשָׁא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סוֹף פֶּרֶק קָמָא דְּאָשָׁם תְּמוּרָה לְמַעֲשֵׂר, וּמִנַּהּ מַה מַּעֲשֵׂר אֵינוֹ בְּאֵבָרִים וְעֲבָרִים וְדָבָעִינַן יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבָט], אַף תְּמוּרָה כוּ':

י דְּקַיְמָא לַן דְּמַקְדִּישׁ בַּעַל מוּם לְמִזְבֵּחַ שֶׁהוּא לוֹקֶה. כִּדְפַרֵשׁ הָרַ"ב בְּסוֹף פֶּרֶק ח' דִּמְנָחוֹת:

יא [וְיוֹצֵא דֹּפֶן לָא חָשִׁיב לֵיהּ מִין שְׁאָר בְּהֵמוֹת. רַשְׁ"י]. מַאי אָמְרַתְּ טְרֵפָה אִיכָּא בְּמִינַהּ. לֹא דָּמְיָא לְבַעַל מוּם [וַחֲשִׁיבָא כִּטְמֵאָה דְּדָמְיָא לַהּ בְּמִלְּתָא אַחֲרִיתָא], בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲסוּרָה בַּאֲכִילָה וּטְרֵפָה אֲסוּרָה בַּאֲכִילָה, לַאֲפוּקֵי בַּעַל מוּם דְּמֻתָּר בַּאֲכִילָה. גְּמָרָא:

יב הָרַמְבַּ"ם. וְיֵשׁ לִתְמֹהַּ דִּבְפֶרֶק קַמָּא מִשְׁנָה ה' מְפָרֵשׁ דְּרַבִּי יְהוּדָה מוֹקִים יְהֵיֶה לְוֹלֵד קָדְשִׁים שֶׁעוֹשֶׂה תְּמוּרָה כוּ', וּלְדִידֵיהּ לֹא אִתְרַבֵּי שׁוֹגֵג כְּמֵזִיד. וְהַכֶּסֶף מִשְׁנֶה הֵבִיא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם, וְהָלְכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה וְאֵין חוֹלֵק עָלָיו. וְכָתַב, וַאֲנִי אוֹמֵר אֲפִלּוּ אִם הָיָה

נִמְצָא שֶׁחוֹלֵק עָלָיו הִלְכָתָא כְּוָתֵיהּ. וְעוֹד, דְּאָמְרִינַן בְּפֶרֶק קַמָּא רַבִּי יְהוּדָה כוּ' וְרַבָּנָן יְהֵיהָ לְרִבּוֹת שׁוֹגֵג כְּמֵזִיד, אַלְמָא רַבָּנָן הָכִי סְבִירָא לְהוּ:

פרק ג

משנה א

א **וְלַד כוּ'**. יָלִיף לְהוּ בַּגְּמָרָא מִקְּרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ב **וּוֹלָדָן**. רוֹצֶה לוֹמַר וַלְדֵי שְׁלָמִים וַלְדֵי תְּמוּרַת שְׁלָמִים. הָרַמְבַּ"ם:

ג וְאִם תֹּאמַר וְלִתְנֵי עַד סוֹף הָעוֹלָם וְלֹא לִתְנֵי וְלָדָן כוּ'. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּזוֹ אַף זוֹ קָתָנֵי, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ מִשְׁנָה לִשְׁנוֹיֵי הָכִי. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ד וְהָרַמְבַּ"ם מְפָרֵשׁ, עוֹבֵר עַל מַה שֶּׁאָמַר רַחֲמָנָא לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ. עַד כָּאן. וַהֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר נַמִּי עָשָׂה:

ה דְּבִשְׁלָמָא בְּפָסַח לֹא אַקְרֵביהּ דְּאִמּוּר מְחֻסַּר זְמַן הֲוֵי דְּנוֹלַד בְּפָסַח וְעָבַר הֶרֶגֶל קֹדֶם שֶׁיִּמְלְאוּ לוֹ שִׁבְעָה יָמִים. רַשְׁ"י:

משנה ב

ו דְּאִלּוּ נְקֵבָה תִּרְעֶה כוּ' כְּהַנְהוּ דִּלְקַמָּן:

ז **כְּעוֹלָה**. בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים יָלִיף לַהּ:

משנה ג

ח **תִּרְעֶה**. וּבְעוֹלָה מִלְּתָא דְּפְשִׁיטָא הִיא. וּרְבוּתָא אַשְׁמְעִינַן לְעֵיל דַּאֲפִלּוּ יָלְדָה זָכָר הֲרֵאוּי לְעוֹלָה דְּיִרְעֶה. וְהָכִי נַמִּי אָשָׁם שֶׁיִּלְדָה זָכָר שֶׁיִּרְעֶה. וּבַגְּמָרָא, דְּגַם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוֹדֶה בָּהּ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ט בְּרֵישׁ מַסֶּכֶת זְבָחִים. רַשְׁ"י:

י **יָבִיא כוּ'**. דְּעַד כָּאן לֹא אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הוּא עַצְמוֹ יַקְרִיב עוֹלָה [אֶלָּא גַּבֵּי מַפְרִישׁ נְקֵבָה לְעוֹלָה], דְּאִיכָּא שֵׁם עוֹלָה עַל אִמּוֹ. אֲבָל גַּבֵּי תְּמוּרַת וְלַד אָשָׁם, דְּלֵיכָּא שֵׁם אָשָׁם עַל אִמּוֹ, מוֹדֶה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דִּבְדָמָיו אֵין, הוּא עַצְמוֹ לֹא קָרֵב. גְּמָרָא:

יא בַּגְּמָרָא, וְאָמְרוּ לֵיהּ לְנִדְבַת צִבּוּר אָזְלֵי. וְנִרְאֶה, דִּפְלִיגֵי בְּמוֹתָרוֹת דְּסוֹף פֶּרֶק ב' דִּשְׁקָלִים, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר לֹא סְבִירָא לֵיהּ דִּלְצִבּוּר:

יב **אָשָׁם כוּ'**. וּצְרִיכָא, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן אָשָׁם שֶׁכִּפְּרוּ בְּעָלָיו, בְּהָא קָאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יָמוּתוּ, מִשּׁוּם דְּגָזַר לְאַחַר כַּפָּרָה [שֶׁנִּתְכַּפֵּר בָּרִאשׁוֹן] אַטּוּ לִפְנֵי כַּפָּרָה יָבִיא בְּדָמָיהּ גַּם כֵּן עוֹלָה [וְקָעָבִיד אִסּוּרָא, דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְכַּפֵּר קַיְמֵי דָּמָיהּ לְאָשָׁם], אֲבָל גַּבֵּי תְּמוּרַת אָשָׁם וְלַד

תְּמוּרָתָהּ [וְדִלְאו לְהַקְרָבָה קַיְמָא דְּהָכִי גְּמִירֵי לַהּ] אֵימָא מוֹדֶה לְהוּ לְרַבָּנָן. וְאִי אַשְׁמְעִינַן הָתָם, בְּהָא קָאָמְרֵי רַבָּנָן, צְרִיכֵי:

משנה ד

יג דְּהָכִי תַּנְיָא, מְנַיִן לְכֹהֵן שֶׁבָּא וּמַקְרִיב קָרְבְּנוֹתָיו בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה שֶׁיִּרְצֶה, תַּלְמוּד לוֹמַר וּבָא בְּכָל אַוַּת נַפְשׁוֹ וְשָׁרַת. בָּבָא קַמָּא דַּף ק"ט. רַשׁ"י:

משנה ה

יד **וּוְלָדָן כּוּ'**. קָאֵי נַמִּי אַמַּעֲשֵׂר דּוּמְיָא דְּרֵישׁ פִּרְקִין בַּשְּׁלָמִים:

טו רַשׁ"י. וְאַגַּב רִיהַטַיְהוּ כָּתְבוּ וְנִפְּדוּ. וְלֹא דִּיְקוּ. דְּהָא תְּנַן בְּסֵיפָא דְּאֵין נִפְדִּין:

טז **מַה כּוּ'**. רְצוֹנוֹ לוֹמַר מַה בֵּין בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר שֶׁנִּפְלוּ בָּהֶם מוּם לְבֵין פְּסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁים. הָרַמְבַּ"ם:

יז **חוּץ כּוּ'**. דְּבִבְכוֹר כְּתִיב לֹא תִפְדֶּה, וּבְמַעֲשֵׂר כְּתִיב לֹא יִגָּאֵל. רַשׁ"י:

יח **יִקָּרְבוּ**. יֵשׁ לוֹמַר דְּמַפִּיק לֵיהּ מִדְּרָשָׁא דְּסִפְרֵי רַק קָדָשֶׁיךָ אֲשֶׁר יִהְיוּ לְךָ וְגוֹ', מִכָּאן שֶׁמְּבִיאִין קָדָשִׁים מְחוּץ לָאָרֶץ לָאָרֶץ. יָכוֹל אַף בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר כֵּן, תַּלְמוּד לוֹמַר רַק. וְהַיְנוּ דַּוְקָא לְכַתְּחִלָּה הוּא דְּאִמְעוּט דִּבְהָא אַיְרֵי בֵּיהּ קְרָא דִּכְתִיב תִּשָּׂא וּבָאתָ, וְהַיְנוּ לְכַתְּחִלָּה. תּוֹסָפוֹת:

יט בְּמִשְׁנָה י"א פֶּרֶק ד' דְּחַלָּה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד

משנה א

א **וְלַד כּוּ'**. בִּפְסִיקְתָא יְהֵיב סִימָנֵיהוּ. ותמנ"ע:

ב **יָמוּתוּ**. לֹא שֶׁיַּהַרְגֵם בְּכָלִי אוֹ בְּיָדַיִם, אֶלָּא מַכְנִיסִין אוֹתָן לְבֵית אֶחָד וּמַנִּיחִין אוֹתָן שָׁם עַד שֶׁתָּמוּת, כְּלוֹמַר שֶׁאֵין נוֹתְנִין לָהֶם מְזוֹנוֹת. רַשׁ"י:

ג וְצָרִיךְ לְמִתְנֵי אִם אָבְדָה גַּבֵּי בַּעַל מוּם, דְּאִי תְּנֵי גַּבֵּי שֶׁעָבְרָה שְׁנָתָהּ הֲוָה אֲמֵינָא הָתָם הוּא דְּמַהְנְיָא לֵיהּ לְאַבְּדָהּ [לְהָבִיא לִידֵי מִיתָה], מְשׁוּם דְּלֹא חַזְיָא לְמִלְתָא [אֲפִלּוּ קֹדֶם אֲבָדָה], אֲבָל בַּעַל מוּם דְּאִי לֹא מוּמָא, חַזְיָא, אֵימָא לֹא תְּהַנֵּי לֵיהּ אֲבָדָה. וְאִי תָּנָא גַּבֵּי בַּעַל מוּם, הָתָם הוּא כּוּ', מְשׁוּם דְּלֹא חַזְיָא לְהַקְרָבָה [בְּשׁוּם קָרְבָּן], אֲבָל עֶבְרָה שְׁנָתָהּ דְּחַזְיָא לְהַקְרָבָה [בִּשְׁאָר קָרְבָּנוֹת] אֵימָא לֹא תְּהַנֵּי לֵיהּ אֲבָדָה, צְרִיכִי. גְּמָרָא:

ד וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ם. וְתֵימַהּ, דִּבְגְּמָרָא מְפָרְשִׁי דִּבְרֵי הַכֹּל בְּמִתְכַּפֵּר בְּשֶׁאֵינָהּ אֲבוּדָה דְּמֻתָּה כּוּ'. אֲבָל לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם שֶׁבְּנָסְחַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לְפָרֵשׁ כְּשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת דְּאַדְּרַבָּה בְּרִבּוּי רִיעוּתָא יוֹתֵר מִסְתַּבֵּר לְהָבִיא לִרְעָיָה וְלֹא לְמִיתָה, וּדְנָקַט בַּעֲלַת מוּם לְרִבּוּתָא דְּסָלְקָא

דַּעְתֵּהּ הוֹאִיל וְאִתְרַבֵּי רִיעוּתָא כָּל כָּךְ דְּאָבְדָה וּבַעַל מוּם כוּ' תִּרְעֶה, קָמַשְׁמַע לָן דַּאֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ג

ה דְּהָא בְּכֻלְּהוּ אִיכָּא לְמֵידַק, יָבִיא מֵאֵלּוּ וּמֵאֵלּוּ, הָא הֵבִיא מֵאֶחָד מֵהֶן, הַשֵּׁנִי יוֹלִיכֵם לְיַם הַמֶּלַח. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ו וְלִישְׁנָא דְּמַתְנִיתִין כוּ' הָכִי קָאָמְרָה, אֵין חַטָּאת מֻתָּה וַדַּאי בֵּין אָבוּדָה בֵּין אֵינָהּ אֲבוּדָה אֶלָּא כוּ'. וְכֵן לְרַב הוּנָא הָכִי קָאָמַר, אֵין חַטָּאת מֻתָּה דְּלֹא נוֹכַל לִמְצֹא לָהּ תַּקָּנָה אֶלָּא שֶׁנִּמְצֵאת אַחַר שֶׁכִּפְּרוּ, דְּאָז אֵין לָהּ תַּקָּנָה. תּוֹסְפוֹת:

ז וּמַתְנִיתִין דְּרֵישׁ פֶּרֶק ו' דְּיוֹמָא דְּתָנֵי אֵין חַטַּאת צִבּוּר מֻתָּה, מַשְׁמַע אֲבָל דְּיָחִיד מֻתָּה אַף עַל גַּב דַּהֲוֵי כְּמַפְרִישׁ לָאָבוּד שֶׁמַּפְרִישׁוֹ מִפְּנֵי הָרִאשׁוֹן שֶׁמֵּת, כְּרַבִּי אָתָיָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה

משנה א

א **מַעֲרִימִין**. דְּאִי אַתָּה מַקְדִּישׁוֹ קֻדֶּשֶׁת מִזְבֵּחַ. וְתַחְבּוּלוֹת הַהֶתֵּר תִּקָּרֵא עָרְמָה, וְשֶׁאֵינָהּ לְהֶתֵּר תִּקָּרֵא מִרְמָה. הָרַמְבַּ"ם. וְאַף עַל פִּי שֶׁמְּצִינוּ מִרְמָה אֵצֶל יַעֲקֹב וּבָנָיו וְתִרְגֵּם אוּנְקְלוֹס בְּחָכְמָא, וּמְצִינוּ לְהָרְגוֹ בְּעָרְמָה. לְשׁוֹן תּוֹרָה לְחוּד וּלְשׁוֹן חֲכָמִים לְחוּד. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ב **מְבַכֶּרֶת כוּ'**. בְּסִפְרָא, אֲשֶׁר יִבָּכֵר כוּ' לֹא יַקְדִּישׁ, מִי שֶׁיִּבָּכֵר אִי אַתָּה מַקְדִּישׁוֹ, אֲבָל אַתָּה מַקְדִּישׁוֹ בַּבֶּטֶן. הָרַמְבַּ"ם:

ג **עוֹלָה**. מְפֻרָשׁ בַּגְּמָרָא דְּדַוְקָא עוֹלָה דְּלֹא נַחְתֵּיהּ מִקְּדֻשָּׁתֵיהּ. אֲבָל שְׁלָמִים לֹא, דְּנַחְתֵּיהּ מִקְּדֻשָּׁתֵיהּ שֶׁיֵּהֶנֶה בּוֹ. הָרַמְבַּ"ם:

ד וּבְהוּ נַמֵּי תְּנַן בְּמִשְׁנָה ג' פֶּרֶק ז' דְּאֵין מְשַׁנִּין מִקְּדֻשָּׁה לִקְדֻשָּׁה, וְהָכָא דְּלְמֵידָה אָזֵיל רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹתוֹ אַף לִשְׁלָמִים. וְעַיֵּן בַּמִּשְׁנָה דְּלְקַמָּן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ה **עוֹלָה**. אַף עַל גַּב דְּיָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ שְׁלָמִים, אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקֵט, שֶׁכְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי בְּהֵמוֹת וְאֶחָד מֵהֶן רָאוּי לְעוֹלָה, עוֹשֵׂהוּ עוֹלָה, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ גַּם כֵּן אַחֶרֶת לִשְׁלָמִים:

משנה ב

ו וַהֲוָה מָצֵי לְאוֹקְמֵי מְצִיעָתָא נַמִּי בְּבֶהֱמַת חֻלִּין, אֶלָּא דְּבָעֵי לְאוֹקְמֵי אַכִּיצַד מַעֲרִימִין. אַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא רֵישָׁא בִּמְבֻכֶּרֶת דְּחֻלִּין וּמְצִיעָתָא בְּקָדָשִׁים וְסֵיפָא בְּחֻלִּין. תּוֹסְפוֹת:

ז **טָמְטוּם כו'**. עַל בֶּהֱמַת קָדָשִׁים חוֹזֵר. הָרַמְבַּ"ם. וְלֹא רָצָה לְהַפְסִיק בְּמַחֲלֹקֶת, לָכֵן לֹא שְׁנָאוֹ לְעֵיל:

ח **אֵין כו'**. וּלְמַאן דְּמְפָרֵשׁ בְּסוֹף פֶּרֶק ו' דִּבְכוֹרוֹת דְּטָמְטוּם סְפֵקָא, יֵשׁ לוֹמַר דְּהָכָא נַמִּי קָדֵשָׁה חָלָה עַל טָמְטוּם. וְהָא דְּאָמַר אֵין כו', הַיְנוּ קָדֻשַּׁת הַפֶּה, דְּאֵין דַּעְתּוֹ כִּי אִם לְזָכָר וַדַּאי וּלְנֻקְבָה וַדַּאִית:

ט וְהָכִי סֵיֵּם בַּגְּמָרָא שָׁם, יָכוֹל אַף וַלְדֵי כָּל הַקָּדָשִׁים, תַּלְמוּד לוֹמַר אַךְ בְּכוֹר, אַךְ חֻלִּין, שְׁמַע מִנַּהּ דִּסְבִירָא לֵיהּ וַלְדֵי קָדָשִׁים מִמְּעֵי אִמָּן הֵם קְדוֹשִׁים:

משנה ג

י כְּלוֹמַר, עִנְיַן הֲוָיָתָם וּבְמֵעֵי אִמָּן:

יא וְאִם כֵּן הָא דְּאָמַר לְעֵיל וְאִם נְקֵבָה זִבְחֵי שְׁלָמִים, וְאוֹקְמִינַן לַהּ בְּבֶהֱמַת קָדָשִׁים, צָרִיךְ לוֹמַר דְּמַיְירֵי בְּהִקְדִּישָׁהּ וְאַחַר כָּךְ נִתְעַבְּרָה. תּוֹסָפוֹת:

יב **נִמְלַךְ**. נִתְיַעֵץ. הָרַמְבַּ"ם. דְּתַרְגּוּם אִיעָצָךְ אַמְלִכִינָךְ:

משנה ד

יג וְדַוְקָא עוֹלָה וּשְׁלָמִים. אֲבָל אָמַר חֻצָיָהּ חַטָּאת וְחֵיב חַטָּאת, תָּמוּת, דְּאִי לֹא חַיָּב אֲפִלּוּ אָמַר זוֹ לְחַטָּאת בִּלְבַד, אֵינָהּ קְדוֹשָׁה, כִּדְמוּכָח בְּפֶרֶק ב' דְּחֻלִּין:

יד כְּלוֹמַר, דְּכִי נַמִּי אָמַר תְּמוּרַת עוֹלָה וּשְׁלָמִים הֲוָה דִּינָא הָכִי. וּבְפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ"ם בְּנָסַח אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דְּבָזֶה לְרַבִּי מֵאִיר דְּבָרָיו קַיָּמִין. וּבְחִבּוּרוֹ לֹא הִתְנָה בָּזֶה שֶׁיִּהֵא צָרִיךְ שֶׁיִּתְכַּוֵּן מִתְּחִלָּה לְכָךְ:

משנה ו

טו **חַטָּאת כו'**. כְּבָר תָּנָא לַהּ לְעֵיל, וְהָכָא לֹא תָּנֵי לַהּ אֶלָּא מִשּׁוּם דְּתָנֵי דְּתַחַת חַטָּאת לֹא מַהֲנֵי, תָּנָא דְּאִם אָמַר זוֹ, מַהֲנֵי:

פרק ו

משנה א

א אִי נַמִּי בְּוֹלֵד טְרֵפָה וְאַלִּיבֵיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּאָמַר בְּסוֹף פִּרְקִין לֹא יִקְרַב. רַשְׁ"י:

ב דְּאִלּוּ בִּשְׁנֵי עֵדִים הָיָה נֶאֱסָר אֲפִלּוּ לְהֶדְיוֹט. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ג **וְיוֹצֵא דֹּפֶן**. אֲפִלּוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּמִשְׁנָה ב' פֶּרֶק ח' דִּבְכוֹרוֹת כו', מוֹדֶה בְּקָדָשִׁים, דְּגָמַר לֵידָה לֵידָה מִבְּכוֹר. מַה הָתָם פֶּטֶר רֶחֶם, אַף כָּאן פֶּטֶר רֶחֶם. גְּמָרָא:

משנה ב

ד וְאַף עַל פִּי שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה ה' פֶּרֶק ו' דִּימָמוֹת דְּקוֹדֶם שֶׁנִּתְגַּיְּרָה לֹא הָוֵי זוֹנָה מִן הַתּוֹרָה, פֵּרְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת, דְּהָכָא מַיְרֵי שֶׁזִּנְּתָה כְּבָר, וְהֵיכָא דְּלֹא זִנְּתָה הֲצָרְכוּ לִגְזוֹר:

ה **וְכֵן**. אַחֲכְמִים קָאֵי. וּבַפִּסְקָא שֶׁבַּגְּמָרָא לֹא גָּרְסִינַן וְכֵן:

משנה ג

ו פֵּרוּשׁ, מִטַּעַם בְּרֵרָה. וְיֵשׁ לִתְמֹהַּ, דְּהָא קַיְמָא לָן דְּבִדְאוֹרַיְתָא אֵין בְּרֵרָה. וְעוֹד, דְּאִם כֵּן בְּכָל אִסּוּר הַמְעֹרָב בְּהֶתֵּר נִסְמֹךְ אַבְּרֵרָה וְנִשְׁקֹל כְּשִׁעוּר הָאִסּוּר וְאִידָךְ לִשְׁרֵי כוּ'. וְאוֹמֵר מוֹרִי הָרַמ"ר, כְּלָל גָּדוֹל בְּדִין זֶה, דְּוַדַּאי כָּל דָּבָר שֶׁהַכַּר הָאִסּוּר מִתְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ נִתְעָרֵב בְּהֶתֵּר, לֹא סָמְכִינַן אַבְּרֵרָה, כֵּיוָן שֶׁתַּעֲרֻבְתּוֹ הָיָה בְּאִסּוּר, אֲבָל הָנֵי תַּעֲרֻבְתּוֹ בְּהֶתֵּר, כִּי הָאִסּוּר לֹא הָיָה מְבֹרָר קֹדֶם תַּעֲרֻבְתּוֹ, וּלְאַחַר הַתַּעֲרֻבֶת נוֹלַד הָאִסּוּר, אָז סָמְכִינַן אַבְּרֵרָה. תּוֹסָפוֹת:

ז וְלָאו דַּוְקָא. דְּהוּא הַדִּין בְּפָחוֹת:

ח **אֶתְנַן כֶּלֶב**. הֵילֵךְ טָלֶה זֶה וְתָלִין כַּלְבָּתְךָ אֶצְלִי. רַשִׁ"י:

ט **וַלְדוֹתֶיהָן**. דִּמְחִיר וְאֶתְנַן. רַשִׁ"י:

משנה ד

י פֵּרוּשׁ, וְלוֹקֵחַ הַמְּעוֹת מֵאוֹתָן אֲחֵרִים וְהֵן חֻלִּין אֶצְלוֹ. גְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ה

יא וְכֵן וְלַד נוֹגַחַת, הֵיא וּוְלָדָהּ נָגְחוּ. וְכֵן נֶעֱבֶדֶת וּמֻקְצָה, דְּנִיחָא לֵיהּ בְּנִפּוּחָהּ. הָרַמְבַּ"ם:

יב **מָתְרִים**. רַב תְּנֵי עֲלֵהּ, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר. גְּמָרָא:

יג וְקָשֶׁה, דִּבְהֶדְיָא אָמְרִינַן בְּפֶרֶק אֵלּוּ טְרֵפוֹת דְּאַף בִּלְהֶדְיוֹט פְּלִיגִי, וְזִיל בָּתַר טַעֲמָא. וְהָא דְּפָלִיגִי לְגַבּוֹהַּ, לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחָן דְּרַבָּנָן. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יד אֶלָּא מֵאֲוִירָא קָא רַבִּי. פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י וָלָד בִּמְעֵי בְּהֵמָה אֵינוֹ אָדוּק בְּגוּפָהּ אֶלָּא תָּלוּי בָּאֲוִיר וּמֵעַצְמוֹ הוּא נוֹצָר וְגָדֵל וְהוֹלֵךְ. לִישְׁנָא אַחֲרִינָא מֵאֲוִירָא קָא רַבִּי, לְאַחַר שֶׁנּוֹלַד הוֹלֵךְ וְגָדֵל, הִלְכָּךְ עִקַּר גִּדּוּלוֹ אֵינוֹ מֵאִמּוֹ:

טו וְלֹא דָּמֵי לְנִרְבָּעָה כְּשֶׁהָיְתָה מְעֻבֶּרֶת דְּאָמְרִינַן הֵיא וּוְלָדָהּ נִרְבָּעָה, דְּוַדַּאי טְרֵפוּת שֶׁהוּא תָּלוּי בְּחִיּוּת וּבְרִיאוּת כֵּיוָן שֶׁאָנוּ רוֹאִין הַוָּלָד חַי וּבָרִיא אֵין לָנוּ לוֹמַר שֶׁנִּטְרַף הַוָּלָד עִם אִמּוֹ, וְאֵין לָנוּ לְפָסְלוֹ בִּשְׁבִיל פְּסוּל טְרֵפוּת. אֲבָל גַּבֵּי רְבִיעָה וּנְגִיחָה וַדַּאי כְּיֶרֶךְ אִמּוֹ הוּא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

טז וְנִתְעַכְּלוּ. הָרַמְבַּ"ם:

פרק ז

משנה א

א דְּכִי קָתָנֵי אַעִקַּר זִבְחָא. וּמִשּׁוּם הָכִי לֹא תְּנֵי וָלָד וּתְמוּרָה כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא:

ב פֵּרוּשׁ דְּטָמֵא כְּתִיב גַּם כֵּן בְּכָל הַקֳּדָשִׁים. שֶׁנֶּאֱמַר כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִקְרַב מִכָּל זַרְעֲכֶם אֶל הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ וְגוֹ' [ויקרא כב]. וַהֲדַר כְּתִיב בִּשְׁלָמִים וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו [שם ז]. וּפִגּוּל וְנוֹתָר צָרִיךְ לוֹמַר דְּיַלְיף לְהוּ בִּגְזֵרָה שָׁוָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ"ב סוֹף פֶּרֶק ד' דִּזְבָחִים:

ג דְּכֵיוָן דְּאִיעַבַּר לִפְנֵי פִּדְיוֹנָן קָדְשֵׁי מִיד לְמַאן דְּאָמַר רֵישׁ פֶּרֶק ה' בְּמֵעֵי אִמָּן הֵם קְדוֹשִׁים. וַאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר בַּהֲוָיָתָן וּבִשְׁעַת הֲוָיָתָן אִמָּן חֻלִּין, מִכָּל מָקוֹם תַּפְסִינְהוּ קְדֻשָּׁה בִּשְׁעַת הֲוָיָתָן. תּוֹסָפוֹת:

ד כְּלוֹמַר שֶׁאֵין בָּהֶן לַכֹּהֵן כְּלוּם כְּדִלְקַמָּן:

משנה ב

ה וּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם, עַל בַּעֲלֵי מוּמִין וּבְהֵמָה טְמֵאָה, וְרַשׁ"י כָּתַב, עַל הָאָבְנִים וְעַל הָעֵצִים. עַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ג

ו **אֵין כוּ**'. שֶׁנֶּאֱמַר בִּבְכוֹר [וַיִּקְרָא כז] לֹא יַקְדִּישׁ אִישׁ אוֹתוֹ, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂנּוּ עוֹלָה אוֹ שְׁלָמִים, וְהוּא הַדִּין לִשְׁאָר קָדָשִׁים שֶׁאֵין מְשַׁנִּין אוֹתָן מִקָּדָשָׁה לְקָדֻשָּׁה, אֶחָד קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ וְאֶחָד קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת. הָרַמְבַּ"ם. וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר שֶׁלֹּא לָדוּן קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת מִנַּיהּ, יֵשׁ לוֹמַר דְּזוֹ אֵינָהּ אֶלָּא אַסְמַכְתָּא. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ז הָרַמְבַּ"ם. וּמִשְׁמַע דְּמַקַּל לְחָמוּר מְשַׁנִּין. וְהָרַאֲבַ"ד הִשִּׂיג דִּבְבֶדֶק הַבַּיִת מְשַׁנִּין מִזֶּה לָזֶה אֲפִלּוּ מֵחָמוּר לְקַל, וְכֵן פֵּרֵשׁ רַשׁ"י, קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת שֶׁהִקְדִּישׁ לְמִזְבֵּחַ לֹא עָשָׂה כְּלוּם כוּ'. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ח טָעָמוֹ כְּדְמַסֵּיק בְּדִבּוּר וּמַחֲרִימִין. בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם. וְזֶה לְשׁוֹן הַתּוֹסָפוֹת, מִשּׁוּם דְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ יֵשׁ עֲלֵיהֶן שֵׁם הַבְּעָלִים לִפְדּוֹתָן כְּשֶׁהוּמְמוּ, אֲבָל בְּקָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת שֶׁהִקְדִּישָׁן אֵין לַבְּעָלִים עֲלֵיהֶן יוֹתֵר מִשְּׁאָר אָדָם:

ט כְּדֵי שֶׁיִּטֹּל אֶת הָעוֹר. רַשׁ"י. וְהַתּוֹסָפוֹת כָּתְבוּ, כַּמָּה אָדָם רוֹצֶה לִתֵּן בְּשׂוֹר זֶה לְעוֹלָה וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ חַיָּב:

י וּכְפֵרוּשׁ רַשׁ"י בַּמִּשְׁנָה, וְלָאו לְמֵידַק הָא קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת לֹא, דְּאִם כֵּן בְּמַאי פְּלִיגִי כוּ', אֶלָּא דְּהוּא הַדִּין קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ד

יא **יִקָּבְרוּ**. הַנִּפְלִים. רַשִׁ"י:

יב **וּפָטָר חֲמוֹר**. וּרְמִינְהוּ הָאוֹרֵג מְלֹא הַסִּיט מִשְׁעַר נָזִיר בְּשַׂק יִדְלַק הַשַּׂק. וּמְשָׁנֵי כָּאן בְּשַׂק כָּאן בְּשֵׂעָר. פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י בְּשַׂק אִי אָמַרְתְּ יִקָּבֵר אָתֵי אֵינָשׁ וּמִתְהַנֵּי מִנֵּיהּ הוֹאִיל וְאֵינוֹ כֻּלָּה עַד לְאַחַר זְמַן. וּמַתְנִיתִין בַּשֵּׂעָר עַצְמוֹ שֶׁלֹּא נֶאֱרַג, וְאִידִי וְאִידִי בְּטָהוֹר אוֹ טָמֵא:

משנה ה

יג שֶׁחֲכָמִים חוֹלְקִים עָלָיו. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יד דְּיֵשׁ אֵם לַמִּקְרָא. וּלְמַאן דְּאָמַר יֵשׁ אֵם לַמָּסֹרֶת יֵשׁ דְּרָשׁוֹת אֲחֵרוֹת בְּמַסֶּכֶת שַׁבָּת דַּף כ"ה:

משנה ו

טו וּמַהַאי טַעֲמָא נַמִּי בְּשַׂר קֹדֶשׁ וְכֵן הַמִּנְחָה שֶׁנִּטְמְאוּ אוֹ נִפְסְלוּ אוֹ נוֹתְרוּ כוּ'. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

טז רַשִׁ"י. וּלְפוּם רֵיהֲטָא כָּתַב כֵּן. דְּהָא רַבָּנָן סְבִירָא לְהוּ בְּמִשְׁנָה ד', דְּחֵלְבִין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה בִּקְבוּרָה. אֲבָל בְּרֵישׁ פֶּרֶק ו' דִּכְרֵתוֹת כָּתַב דְּאַף עַל גַּב דְּבִקְבוּרָה הַאי הָוֵי כְּזֶבַח פָּסוּל. וְעַיֵּן שָׁם:

יז **יִקָּבֵר**. וְהָכִי נַמִּי פָּלִיג בְּחַטַּאת הָעוֹף. וּבְתוֹרַת כֹּהֲנִים דָּרֵישׁ מִכִּי קֹדֶשׁ הֵם, הֵם בִּשְׂרָפָה וְלֹא חַטַּאת הָעוֹף וַאֲשָׁם תָּלוּי בִּשְׂרָפָה. תּוֹסָפוֹת:

יח אֲבָל בְּנִקְבָּרִין אַף עַל גַּב דְּאִיכָּא נַמִּי לְמֵיחַשׁ לְהָכִי, מִכָּל מָקוֹם אִי אֶפְשָׁר לְשָׂרְפָן, דְּאָפְרָן אָסוּר בַּהֲנָאָה. וְהוֹאִיל וְהַנִּשְׂרָפִין אֶפְרָן מֻתָּר אָתֵי לְמִתְהַנֵּי מִנֵּיהּ, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר שֶׁאֶפֶר אֵלּוּ יִקָּבֵר, לְפִי שֶׁאֵין בְּיַד כָּל אָדָם לְחַלֵּק בֵּין אֵפֶר לְאֵפֶר אֵיזֶהוּ בִקְבוּרָה וְאֵיזֶהוּ בִּשְׂרָפָה, וְאָתֵי לְמִטְעֵי. הִלְכָךְ אָמְרוּ אוֹתָן שֶׁאֶפְרָן אָסוּר יִקָּבְרֵנוּ בְּעַצְמָן. נִרְאֶה לִי:

יט צָרִיךְ עִיּוּן טַעֲמָא מַאי. וְאוֹמֵר מוֹרִי הָרַמ"ר דְּנִשְׂרָפִין כֵּיוָן שֶׁצִּוָּה הַכָּתוּב לְשָׂרְפָן אַחַר שֶׁעָשָׂה כְּאִלּוּ נַעֲשֵׂית מִצְוָתָן, וְאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁנַּעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ וּמוֹעֲלִין בּוֹ, הָכִי נַמִּי כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ הֲלַךְ אִסּוּרֵיהּ. אֲבָל הַנִּקְבָּרִים דְּלֹא הִטְעִין הַכָּתוּב לְשָׂרְפָן מָשׁוּךְ אִסּוּרַיְהוּ לְעוֹלָם. תּוֹסָפוֹת:

כ וְכֵיוָן דְּטָעוּן גְּנִיזָה אָסוּר בַּהֲנָאָה. רַשִׁ"י:

כא **אֵינוֹ כוּ'**. שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהוּא מַחֲמִיר בִּשְׂרָפָתָהּ. הֲרֵי הֵקֵל בַּאֲפָרָן. שֶׁאֵפֶר הַנִּקְבָּרִים אָסוּר. הָרַמְבַּ"ם: